# Çokboyutlu ?li?ki Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çokboyutlu ?li?ki Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19280

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Çokboyutlu ?li?ki Ölçe?i (ÇB?Ö), bireylerin ki?ileraras? ili?kilere yönelik tutumlar?n?, duygular?n? ve davran??lar?n? sekiz farkl? alt boyutta de?erlendirmeyi amaçlayan bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, orijinal bir yap?n?n Türkçe'ye uyarlanmas? çal??mas? sonucunda geli?tirilmi?tir. ÇB?Ö, ili?kiye odaklanma düzeyinden ili?ki doyumu, kayg? ve kontrol mekanizmalar?na kadar geni? bir yelpazede ili?ki dinamiklerini ölçmektedir. Ölçek, 60 maddeden olu?makta ve 5'li **Likert ölçe?i** format?nda derecelendirilmektedir. Ölçe?in psikometrik özellikleri, Türk örnekleminde yap?lan kapsaml? geçerlilik ve güvenilirlik çal??malar?yla desteklenmi?tir.

## Anahtar Kelimeler

Çokboyutlu ?li?ki Ölçe?i, ÇB?Ö, ?li?ki Doyumu, ?li?ki Kontrolü, **Geçerlilik**, **Güvenilirlik**, Psikometrik Uyarlama

## Yazarlar

Ayda Büyük?ahin

## Amaç

Çokboyutlu ?li?ki Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin romantik ve yak?n ili?kilerdeki deneyimlerini, beklentilerini ve davran??sal e?ilimlerini kapsaml? ve çok boyutlu bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, özellikle bireyin ili?kiye verdi?i önemi, ili?kiden ald??? hazz? ve ili?kideki kayg?/güvensizlik düzeylerini belirlemeye odaklanm??t?r.

Bu araç, klinik psikoloji ve dan??manl?k alanlar?nda, bireylerin ili?ki sorunlar?n?n alt?nda yatan dinamikleri anlamak ve uygun müdahale stratejileri geli?tirmek için de?erli bir te?his ve de?erlendirme potansiyeli sunmaktad?r. Ölçe?in uyarlama çal??mas?, Türk kültürüne özgü ili?ki alg?lar?n? da dikkate alarak, orijinal yap?n?n geçerlili?ini korudu?unu göstermi?tir.

## Yap?

Çokboyutlu ?li?ki Ölçe?i (ÇB?Ö), sekiz farkl? alt boyuttan olu?an karma??k bir psikolojik yap?y? ölçmektedir. Bu boyutlar, ili?ki kurma ve sürdürme sürecindeki bili?sel, duygusal ve kontrol odakl? süreçleri temsil eder. Ölçek, toplam 60 madde arac?l???yla bu sekiz boyutu ayr? ayr? de?erlendirir, böylece genel bir ili?ki kalitesi skorundan ziyade, bireyin ili?ki dinamiklerinin hangi yönlerinde güçlü veya zay?f oldu?unu ortaya koyar.

Ölçülen temel yap?lar aras?nda hem ili?kiye yönelik yüksek düzeyde ba?l?l?k ve odaklanma gibi

ARABPSYCHOLOGY.COM

pozitif yönler hem de ili?ki korkusu/kayg?s? gibi olumsuz duygusal durumlar bulunmaktad?r. Ayr?ca, bireyin ili?kideki kontrol mekanizmalar?n? (?çsel ve D??sal Kontrol) ve sosyal izlenimi yönetme becerisini de ele alarak ili?ki yeterlili?i kavram?na multidisipliner bir bak?? aç?s? getirir.

## Geçerlilik

ÇB?Ö'nün **geçerlilik** çal??mas?nda, yap? geçerlili?ini desteklemek amac?yla ?li?ki Doyumu Ölçe?i (?DÖ) gibi benzer yap?larla **korelasyon** analizleri yap?lm??t?r. ÇB?Ö ile ?DÖ aras?ndaki korelasyon katsay?lar?, ili?kisel yap?lar?n beklendi?i gibi birbiriyle ili?kili oldu?unu göstererek, -.41 ile .69 aras?nda de?i?mi?tir. Bu aral?k, ölçe?in yak?n ili?kili ancak farkl? yap?lar? ölçtü?üne dair kan?t sunar.

Faktör yap?s?, ölçe?in teorik olarak öngörülen sekiz alt boyutu destekledi?ini göstermi?tir. Ek olarak, alt ölçeklerin cinsiyetler aç?s?ndan kar??la?t?r?lmas? sonucunda, kad?nlar ve erkekler aras?nda sadece "D??sal ?li?ki Kontrolü" alt ölçe?inde anlaml? bir farkl?l?k bulunmu?tur. Bu bulgu, bireylerin d??sal faktörler arac?l???yla ili?kilerini kontrol etme e?ilimlerinin cinsiyete göre de?i?ebilece?ini i?aret etmektedir.

## Güvenilirlik

Çokboyutlu ?li?ki Ölçe?i'nin **güvenilirlik** analizleri, ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarl?l??a ve zamana kar?? kararl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir. Ölçe?in genel iç tutarl?l?k **Cronbach Alpha** katsay?s? .81 olarak belirlenmi?tir, bu de?er ölçe?in güvenilirli?ini kan?tlar. Test-tekrar test güvenilirli?i katsay?s? ise .80 de?erindedir, bu da ölçe?in zaman içinde tutarl? sonuçlar verdi?ini gösterir.

Alt ölçek düzeyinde yap?lan güvenilirlik incelemeleri daha ayr?nt?l? sonuçlar sunmaktad?r:

Alt ölçeklerin **Cronbach Alpha** iç tutarl?l?k katsay?lar? .73 ile .91 aras?nda de?i?mektedir.

?ki yar?m güvenilirlik katsay?lar? .72 ile .90 aras?nda de?i?mektedir.

Test tekrar test güvenilirlik katsay?lar? .63 ile .86 aras?nda de?i?mektedir.

Bu de?erler, ÇB?Ö'nün hem genel hem de alt boyutlar baz?nda psikometrik aç?dan sa?lam ve güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu do?rulamaktad?r.

## Faktör Analizi

Çokboyutlu ?li?ki Ölçe?i, sekiz temel faktör veya alt boyut etraf?nda yap?land?r?lm??t?r. Bu faktör yap?s?, ölçe?in çok boyutlu do?as?n? yans?t?r ve ili?ki dinamiklerinin farkl? yönlerini ba??ms?z olarak ölçme yetene?ini sa?lar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in faktör yap?s?n? olu?turan 8 alt boyut ve bunlara ait madde say?lar? ?unlard?r:

?li?kiye Yüksek Düzeyde Odaklanma (12 madde)

?li?ki Doyumu (9 madde)

?li?ki Korkusu / Kayg?s? (10 madde)

?li?ki ?zlenimi Ayarlama (5 madde)

?li?kide Kendine Güven (5 madde)

D??sal ?li?ki Kontrolü (4 madde)

?li?ki Giri?kenli?i (4 madde)

?çsel ?li?ki Kontrolü (4 madde)

## Ölçek

**Test Türü:** Uyarlama (Adaptasyon)

**Format:** 60 maddeden olu?an, 8 alt boyutlu öz bildirim ölçe?i.

**Mevcut Diller:** Türkçe

**Popülasyon Grubu:** Yeti?kinler (Genel ve Klinik Popülasyon)

**Ya? Grubu:** Ergenlik sonras? ve Yeti?kinlik dönemi

**Popülasyon Detaylar?:** Geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas? Türkiye'deki üniversite ö?rencileri ve genel yeti?kin popülasyonu üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

**Test Metodolojisi:** 5'li **Likert derecelendirme** (1=Benim için hiç uygun de?il - 5=Benim için çok uygun). Yüksek puanlar, ilgili alt boyuttaki özelli?in yüksek düzeyde varl???n? göstermektedir.

## Anahtar Kelimeler

Ki?ileraras? ?li?kiler, ?li?ki Kayg?s?, ?li?ki Kontrolü, Özgüven, Psikometrik Özellikler, ?ç Tutarl?l?k, **Korelasyon**, **Cronbach Alpha**

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?:** Bilgi mevcut de?il.

ARABPSYCHOLOGY.COM

**Ba?l?l?k E-posta Adresleri:** bsahin@humanity.ankara.edu.tr

**Yaz??ma Adresi:** Ankara Üniversitesi, ?nsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi (Tahmini Ba?l?l?k)

## ?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal uyarlama çal??mas? 2005 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Ayda Büyük?ahin ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Orijinal makale ve ölçek detaylar?na eri?im için ilgili derginin web sitesi ziyaret edilebilir: turkpsikiyatri.com.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: cokboyutlu-iliski-olcegi-toad.pdf

## Referanslar

Büyük?ahin, A. (2005). Çokboyutlu ?li?ki Ölçe?i: **Geçerlilik** ve **güvenirlik** çal??mas?. *Türk Psikiyatri Dergisi, 16(2)*, 97-105.

## Çokboyutlu ?li?ki Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

8 alt boyut ve 60 madde

?li?kiye Yüksek Düzeyde Odaklanma (12 m)

?li?ki Doyumu (9 m)

?li?ki Korkusu /Kayg?s? (10 m)

?li?ki ?zlenimi Ayarlama (5 m)

?li?kide Kendine Güven (5 m)

D??sal ?li?ki Kontrolü (4 m)

?li?ki Giri?kenli?i (4 m)

?çsel ?li?ki Kontrolü (4 m)

ARABPSYCHOLOGY.COM